

Цијена:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круна.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 круна, на по године 6 круна.

За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.

Претплата се прима само у годишњи и полугод. роковима.

Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Излази суботом

Одговорни уредник: С. Рамадановић

Претплата се шаље поштом, само и непосредно администрацији „Глас Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Вељу Рамадановићу, К. Ц. агенту у Котор.

Дописи се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 пара за први пут, а за сваки даљи пут по 2 пара.

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

за контрактуралног љекара морачко-пакојевићске области, са сједиштем у Колашину, Д-ра Ореста Далезија.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 10. новембра 1909. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.

МИ

НИКОЛА I

по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела ријешили смо и рјешавамо: да се Мило С. Јовићевић, писар одјељења народне привреде, Министарства Унутрашњих Дјела, на основу члана 49. а у вези са чл. 29. тач. б. Закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе у интересу исте.

Цетиње, 27. октобра 1909. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Ј. С. Пламенац с. р.

РАСПИС

управама свију школа, надзорницима и школским одборима

Нашао сам за потребно да Вам наредам: да у будуће у службеној преписци употребљавате „препоручку“ само у изузетним случајевима, где је то, по самој природи посла, неопходно. — Исто тако и телеграфску службу употребљавате само у пословима најжитије природе. Свако одступање и пренебрегавање горње наредбе, кажњаваћу најстрожије.

Број 3920.

Цетиње, 11. новембра 1909. г.

Заступник Министра Просвјете и Црквених Послова,
Министар Правде,

Д-р С. Дрљевић с. р.

ИСПРАВКА

У потоњем, 47. броју „Гласа Црногорца“ од 7. ов. мј. одштампана је званична билешка из канцеларије Министарства Унутрашњих Дјела од 5. ов. мј., број 8101. која гласи:

„Г. Милутин Татар, начелник Одјељења Народне Привреде Министарства Унутрашњих Дјела указом од 24. јануара ове године на основу чл. 49. закона о чиновницима грађанског реда отпуштен је из државне службе.“

Указом од 6. јуна ове године а на основу ријешења Књ. Државног Савјета од 13. фебруара исте године број 54., поништен је указ од 24. фебруара ове године а г. Милутин Татар стављен у пензију — а на основу чл. 45. закона о чиновницима грађанског реда.

На тужбу Гл. Државне Контроле од 27. јуна тек. године број 605., због пензионисања г. Татара — Књ. Државни Савјет донио је своје ријешење 17. октобра тек. год. број 501., да остане у снази указ од 24. јануара ове године, којим је г. Милутин Татар отпуштен из државне службе на основу чл. 49. закона о чиновницима грађанског реда.“

Према цитираој билешци дало би се закључити, да је Књ. Државни Савјет по једном истом предмету донио два контрадикторна ријешења, а пошто није тако, то се овјем исправља:

Није Државни Савјет својим ријешењем од 13. фебруара ове године, број 54.,

поништио указ од 24. јануара тек. год., којим је г. Милутин Татар, бив. начелник Привредног Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела, на основу чл. 49. закона о чиновницима грађанског реда отпуштен из државне службе, него је тијем ријешењем уважио само г. Татару извјесни број година службе, које су му од стране Министарства Унутрашњих Дјела оспорене биле.

Није, дакле, указ од 6. јуна тек. године о пензионисању г. Татара, којим је замијењен указ о његовом отпуштању, могао бити основан на цитираој савјетском ријешењу, већ је тај указ изашао ушљед омашке г. министра унутрашњих дјела, који је предвидио, да г. Татар и са уваженим му од стране Државног Савјета годинама службе, није ипак имао довољан број година за пензионисање, који се по закону тражи.

Тачно је, пак, да је Државни Савјет, на основу протеста Гл. Државне Контроле, против горње омашке г. министра, донио ријешење од 17. октобра тек. год., број 501., — да се поништи неправилно доведен указ о пензионисању г. Татара од 6. јуна тек. године, — те је тијем самијем остао на снагу указ од 24. јануара, који није требао бити ни укидан.

Цетиње, 13. новембра 1909. год. Из канцеларије Државног Савјета Књажевине Црне Горе број 541.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њихова Височанства Књаз Мирко и Књагиња Наталија, са Књажевићем Михаилом, отпутовали су у прошлу сриједу на Крушевац, да онамо проведу један дио зиме.

Спољна политика Бугарске

У бугарском Народном Собрању развила се приликом дебате о адреси дуга и жива дебата о спољној политици краљевине Бугарске, која је завршена говором министра спољних послова, генерала Паприкова, који је Собрању поднио свој експозе о тој политици.

Одношаји Бугарске краљевине према Србији, рекао је генерал Паприков, морају бити искрени, те је послјије тога додао, да бугарска влада жели да односи између Бугарске и Србије буду пријатељски.

У дебати о спољној политици нарочито су посланици из опозиције изјављивали жељу, да одношаји са Србијом и Турском буду што пријатељскији. Тако је, на примјер, др. Стојан Данев рекао, да Бугарска треба да живи у пријатељским одношајима са Србијом и Турском, како би, солидарисући своје интересе са њиховим, могла бранити оно велико начело: „Балкан балканским народима“.

Подшеф либералне странке Пежев, замјерао је влади што се у адреси није нарочито истакла жеља, да се одношаји према Србији побољшају. Посланик Хаџијев пак, рекао је у своме говору, да је Санстефанска Бугарска један неостварљив сан и да Бугари треба да напусте ту идеју, у чије се име праве толике злоупотребе.

Сви посланици из опозиције препоручивали су влади, да ради на стварању царинског савеза са Србијом и Турском. Изузетак је учинио само владин посланик Крајев, који је и о Србији и о Турској говорио оштро. Он је у своме говору рекао, да су Бугари једини на-

род на Балкану, који има будућности. Срби и Турци, рекао је он, заклетни су непријатељи Бугара и они ће то бити све дотле, док не добију све оне особине и преимућства, која има бугарски народ!

И ако је овако говорио један владин посланик, који у бугарској демократској странци ужива велики реноме, ипак дискусија о спољној политици у бугарском Собрању у главном задовољава, јер се ту овога пута први пут чула сзбиљна ријеч о раду на балканском споразуму и чувању заједничких интереса балканских народа, те се показало да и Бугари постају такође поборници великог Гледственог начела: „Балкан балканским народима“.

Борба између горњег и доњег дома у Енглеској.

У Енглеској се између горњег и доњег дома води велика и огорчена борба, која је свратила на себе пажњу цијелога свијета, јер се увиђа да неће остати без пошљедица и у другим државама, а ево у чему се та борба састоји:

У рукама богатих енглеских лордова је највећи дио земље у Енглеској. И земљишта, на којима се налазе куће Лондона, скоро је све својина тих енглеских богаташа, који су чланови горњег дома. Пошто Енглеска напредује, а нарочито се Лондон нагло развија, земља је јако поскучала, јер су особито у Лондону потребна нова земљишта за градњу кућа и фабрика. По себи се разумије да је цијена тих земљишта постала огромна. Лордовима то врло добро долази, јер они вуку обилате кирије и аренде, а сразмјерно плаћају незнатан порез и прирез.

Енглеска влада поднијела је доњем дому законски приједлог, да се процијене сва та добра, према садашњој великој вриједности њиховој и према томе да се разреже порез и прирез. Тиме би на богаташа пао највећи дио порезе, а сиротињи и средњем сталежу јако олакшано било, што би им порез и прирез знатно манио био.

Енглески доњи дом радосно је поздрављив овај законски приједлог владин и, наравно, да ће га изгласати огромном већином.

Против тог законског приједлога дигли сусе огорчено енглески богаташи, чланови горњег дома, и кад немогу да спријече да доњи дом тај законски приједлог усвоји, а они хоће да доведу дотле, да се доњи дом распусти и нови избори распишу. Надају се, да ће при новим изборима, помоћу свог угледа и новца, оборити данашњу владу и већину у доњем дому, и довести своје присталице. Тада би, наравно, отпао и тај по њих толико неугодан законски приједлог.

Члан горњег дома, лорд Ландсаун, поднијеће горњем дому приједлог, да доњи дом не може усвојити речени законски приједлог, док се најприје не уписа народ, како о њему мисли, а то значи, да се за доњи дом спроведу нови избори.

Нови енглеска влада доњи дом не сједи скрштених руку. Енглески министар предсједник предложиће доњем дому, да изрекне, да осуђује поступак лордова да у питању порезе има да одлучује само доњи дом. И указује на то, да ако би се приједлог горњег дома остварио, онда би овај дошао до права, да увијек распусти доњи дом, кад год овај не буде радио по вољи лордова, те тако доведе до нових избора. То право до сад имао је само енглески краљ са својим савјетницима. Доњи дом ће без сумње усвојити и овај приједлог и тако ће се огорчена борба између оба енглеска дома развити још јаче.

Као што се види, та је борба потекла из чисто аграрног питања, које и у другим државама није сређено по правди и правичи. И зато се са великом пажњом прати ток и исход те борбе у Енглеској,

јер свако увиђа, да ће она пријећи границе Енглеске и захватити и друге државе. Побједи ли доњи дом и створили се у Енглеској праведнији кључ за разрезивање порезе, та ће борба свом снагом пријећи и у друге земље.

НАРОДНА ПРИВРЕДА

Како да се олакша оснивање земљорадничких задруга у Црној Гори.

„Земљорадничке задруге су једине установе, да земљорадника морално и материјално помогну, и за рационално обрађивање земље да му набаве савремене сјраве, разно боље сјемене, сирежне и прикладне стоке и јеттин кредит“.

Ништа лакше него основати земљорадничку задругу.

Земљорадник у Црној Гори примиће је лако и радо, само кад буде сазнао колике ће му моралне и материјалне користи донијети.

Учитељ, свештеник или писменији земљорадник, треба да се ода радо оснивању земљорадничких задруга, јер једино ће се оснивањем ових благотворних установа одужити позиву и дужности коју својој отаџбини дугује.

Код учитеља, свештеника и писменијих земљорадника, који се нијесу одали трговини и спекулацији за оснивање земљорадничких задруга, нема никаквих препона, нити их смије бити. Једино могу бити противни оснивању земљорадничких задруга они што тргују и дају новац под интерес и на зелен, што спекулишу и тргују са обавезама и правима земљорадничким, али њихов глас, застрашвавање и одвраћање не може да буде од никаквог утицаја, само ако земљорадник буде увидио користи од рада земљорадничких задруга.

У Црној Гори има елемената за земљорадничке задруге. Но њих треба ипак умјети наћи.

С тога је потребно размислити о томе: како да се олакша оснивање земљорадничких задруга. А да би се олакшало оснивање земљорадничких задруга у цијелој земљи, треба у свакој области и капетанији заинтересовати за ствар интелегентније и угледније људе и предложити им да образују одборе за пропаганду и ширење ових установа. Или их добро увести у цио рад организације, показати им све отворе и путеве којима би се имали крећати, спремити их тако да у своме домаћају потпуно врше улогу пропагатора и организатора. С тога би било потребно приређивати јавна предавања, конференције најприје по областима мјестима, на онда по капетанијама и т. д. — Упоредно с овим требала би да иде пропаганда путем списа, брошура, свуда и на сваком мјесту где се о пољопривреди говори.

Кад се овако успије да се у свакој области и капетанији задобију по неколико увиђавнијих и угледнијих људи, онда би они сами и својом вршили пропаганду, обавјештавајући учитеље, свештенике и писменије земљораднике на селу о организацији и циљу, изашивали би појединце у села ради предавања, организовања и настојавања кад задруга отпочне да ради. Тако су у осталом радили и Французи за своје земљорадничке задруге; само тако живој пропаганди имају захвалити, те је за неколико година основано више од двије хиљаде земљорадничких синдиката у Француској.

Што се тиче рада по селима, ту би требали да је среће сами предсједници општина и главни кметови, па и саме капетаније да сазивају скупове у циљу оснивања земљорадничких задруга, јер као власт позвани су да се брину не само о одржавању реда но и о томе: како ће се поправити ово или оно на селу, како ће се народ упутити на бољи и усавршенији рад, како ће се о томе помоћи и т. д. Али од власти, било општинске или капетаније не можемо се за саданадати, нити на њихову потпору оснивати будућност земљорадничких задруга, све дотле док се не *донесе Народнај Скујштини нарочити закон за земљорадничке задруге свију облика*, који би обилежио држање свију државних и оп-

штинских власти у овоме, за пољопривреду црногорску, корисноме покрету.

Знатно би се олакшало оснивање земљорадничких задруга још и кад би оне биле ослобођене такса око оснивања и потврде правила и при издавању облигација, као што је то случај у Италији, Њемачкој и Краљевини Србији; кад би се ослободиле поштарине за поштанске пошиљке, као што су ослобођене све земљорадничке задруге и пољопривредне подружине у Краљевини Србији, а нарочито кад би држава јуридила материјалне помоћи (као што земљорадничке задруге у Краљевини Србији имају од државе помоћи 100.000 динара годишње), и кад би се у опште положај земљорадничких задруга регулисао, да их не могу ни званична ни приватна лица малтретирати, омаловажавати и потискивати.

Дакле, браћо Црногорци, угледајте се у овоме на вашу браћу у Краљевини Србији и браћу још туђином, како они на овоме корисном пољу успјешно дјелују и са људно воље и енергије приступите у свима крајевима миле вам Отаџбине оснивању ове благотворне установе, која ће вам морално и материјално користити, и која ће нас још више оснажити да истрајемо у борби против оштећеног душмана.

Петар С. Филиповић,
бив. чиновник Главног Савеза Зем.
Задруга у Краљевини Србији

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Четрдесетогодишњица Народнoг Позоришта у Биограду. 5. овог мјесеца прослављена је скромно у Биограду четрдесетогодишњица Народнoг Позоришта, те је том приликом — на вече истога дана, послје пригодног говора, приказан позоришни комад „Подвала“, од Милована Ђ. Глишића. — Прослави су присуствовали изасланици југословенских позоришта у Загребу, Софији и Новом Саду, а осим тога присуствовали су и сви чланови позоришта, које се сада бави у Земуну, гдје даје представе.

Позоришна умјетност у Србији није отпочела тек отварањем народног позоришта, већ је још прије тога пок. Јоаким Виујић приређивао у Крагујевцу дилетантске представе, а послје је било ваљда и другијех, који су са својом дружином подржавали позоришну умјетност. — Стално пак позориште у Биограду свечано је отворено 30. октобра 1869 г. представом: „Посмртна слава Кнеза Михаила“, од Ђорђа Малетића.

Руски изложбени пароброд. Овијек дана стићи ће у бугарског пристаништа Варна, пароброд Руског Друштва бродарства и трговине „Император Николај II“, у коме је приређена изложба разних производа руске индустрије. Између осталог ту је изложена и слиједеча роба: мануфактура, коже од дивљачи, израђевине од срме, разне црквене утвари, златоткане одежде, иконе и остало; самовари, ножеви, виљушке и остало; шећер, брашно, разноврсни слатки производи, конзерве, сир, вино, мед, разна шпиритуозна пића, разне дрвене израђевине, точкови и остало; разна обућа, коже, жижице, свијеће, гвожђе свију врста, цемент, со и остало.

Овим се приређивањем изложбе на пароброду, који ће обићи сва црноморска пристаништа, хоће да се изблиза упознају како трговци тако и кући на ситно и остали потрошачи са разном руском робом и производима.

ЛИСТАК

Ручни рад и машине

Проналаском машина учињени су врло велики напретци у људском животу, па ипак су људи давали силан отпор увођењу машина. Многи и многи проналазачи гањани су због својих проналазака, а многи су за то и главом платили.

Око 1530. год. Јован Јурген, који је живио близу Брауншвајга, пронашао је прву машину за приједњење. У то вријеме сматрао се сваки такав проналазак за нешто грјешно, и зато је ова прва машина за приједњење била уништена од стране власти.

У 1589. год. неки Антон Молер у Данцигу измислио је био разбој за ткање пантљика, али му је власт уништила проналазак, а проналазач био бачен у ватру и на тај начин лишен живота.

Свештеник Виљем Љи, пронашао је 1589. год. машину за везове, али је због тога био принуђен бјегати из Енглеске у Француску да би спасао живот.

Око 1733. год. Џон Кеј Енглеј, учинио је поправке на ондашњим ткачким машинама, али се је и он због тога само бјегством у Француску спасао од смрти. 1768. г. Џејмс Грагрефс, такође Енглеј, изумио је био нову машину за приједњење, ну за то му је била уништена не само машина, већ сва радионица и сав дом, те је огјеран био у просијак.

На изложбеном пароброду налазе се нарочита лица, која ће бити у стању, не само да дају најпотребнија објашњења посјетиоцима изложбе, већ ће обавјештавати одакле се и како могу вршити поручбине тражених артикала. Поручбине се могу вршити и на самом пароброду.

Општи српски савез „Слога“ у Америци. Сви до сад постојећи српски добротворни савези у Сједињеним Државама, ујединили су се и створили један јединствени савез, под именом „Слога“. — Сједиште је тога савеза у Њујорку, а председник му је проф. М. Пулин. — За орган истога узет је лист „Американски Србобран“, који је пренешен из Питсбурга у Њујорк, те је отпочео излазити под једноставним насловом „Србобран“.

Међународни конгрес зоологије. Идућег љега одржаће се у Грацу (Штајерској) VIII међународни конгрес зоологије, под предједништвом проф. Лудвика од Графа-а, те је већ разаслат позив свим зоолозима и пријатељима зоологије да узму учешћа на том конгресу. — У исто вријеме приредиле се и излет у Далмацији, ако се пријави довољан број учасника, те ће том приликом излетници можда посјетити и нашу пријестоницу.

Српски календари за 1910. годину. Примили смо два нова календара за 1910. годину. Први је „Бока“, велики илустровани календар, са одабраном садржином и лијепим сликама, којег је уредио Дионисије Миковић, а издавач му је Милутин Угљеша, управник бокешке штампарије у Котору, у којој је исти и штампан. Томе календару је ово друга година. — Календарски дио саставио је осјечки протопоп Лазар Богдановић. — У забавно-поучном дијелу доноси, поред осталог, пјесму „српског родољуба“: „Петру II Петровићу — Његошу, о педесетогодишњици његове смрти, и одломак из вјеликог сјјева „Херојиде“ од Радоја Кривокапића — Орлинског, под насловом: „Никац од Ровина“; — затим неке друге пјесме и приповијетке од веће и мање вриједности, као и неколико разних поука за народ. Од ликова напомињемо: Стевана Њеману, по слици Уроша Пређића; Владику епископа, Петра II Петровића — Његоша; Бошка Југовића; Митрофана Бана, црногорског митрополита; Лукијана Богдановића, српског патријарха и пок. Јована II Влаховића, српског потпуковника у пензији. У групи су, у двије слике, приказани оптужени Срби „велеиздајници“ на расправи у Загребу и пјевачко и тамбурашко друштво „Бранко“ у Подгорици. — Даље је приказана нова катедрална црква Св. Николе у Котору, приликом освјећења, и њен иконостас, а од српских старина манастир Жича у Србији; затим Невски Проспект у Петрограду и два мјеста у Боки Которској: Доброта и Столив.

Издање календара је укусно и на финој хартији. — Исти се може добити и у овлашћеној књижари А. Рајнвајна и Коми, уз цијену од 1. перпера.

— Други је календар „Рад“, који је изашао у српској штампарији у Сријемским Карловцима, као издање „дион. друштва Рада“, у Руми, такође са одабраном садржином и око тридесет разних савремених слика и ликова из нашег из страног свијета. У забавно-поучном дијелу доноси поред пјесама, члике о народној политици, просвјети, народном здрављу и друге поуке, као и биљешке и описе из српских крајева, српске прошлости итд. Календар је великог формата и износи преко

Исте такве судбине био је проналазач механичког-машиноског-разбоја у Енглеској око 1785. год. свештеник Картрајт.

Шиваћу машину изумио је Француз Тиман 1829. г., али је једва сачувао живот од гоњења кројачких радника. С муком га је спасла полиција. Али кад је доцније отворена била у Паризу радионица за израду шиваћих машина, кројачки радници уништили су у овој побуни цијелу ову радионицу.

1821. год. постављен је први жељезнички пут између Ливерпула и Манчестра у Енглеској, али је отпор од стране сељака против тога био толико јак, да је рад морао бити прекинут, а прекид је трајао три године.

Сам енглески парламенат је гледао на Ђорђа Стифенсона, проналазача жељезница. Парламенат је био образовао комисију од десет најученијих адвоката онога доба да они испитују овај Стифенсонов рад, који се сматра да је штеган. Кад је Стифенсон одговарао пред адвокатском комисијом један га је адвокат упитао:

„Али кад жељезна кола срегну и пр. краву на пут, зар то неће бити штетно за краву?“

Против увођења машина устајао је раднички свијет, коме је свака машина одузимала зараду. Борба је била огорчена, често и дивљачка, али појмљива. Радник се морао борити не толико против увођења, колико за своје одржање. Али су сва борба и сав отпор били уз-

8 1/2 штампаних табака, а цијена му је 80. пара.

„Горске руже“. — Г. Миђун Павићевић, моли нас да обавимо, да ће друга књига његових пјесама, под горњим насловом, изаћи ових дана из штампе и одмах бити разаслана свима онима, који су претплату унапријед положили, те позива ову господу скупљаче, који му до данас нијесу послали новац и имена претплатника, да то учине најдаље до 26. децембра ове године, како би и тијема могао књиге на вријеме послати.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ

Крајници.

О овој болести, која је сада и код нас највише у јеку, написао је Др. С. Рибничар ову поуку:

Крајници су у главном дјечија болест, али хоће често да дођу и на одрасле људе. Јављају се као права редња, те кад се у кући једно дијете од њих разболи, онда болест махом заређа и по осталим укућанима, не штедећи при том, често пута ни оца ни матер дјетињу.

Болест, међутим, овако почиње и тече: Уз грозницу и главобољу, често и уз досадно повраћање добије дијете велику ватру и јаке болове у гуши, нарочито при гутању. Кад му се загледа у гушу, види се да је ова црвена, а крајници напечени и покварени прљаво-сивкастим или жућкастим тачкама или мрљама. Уз то су често и жлијезде испод вилице отечене и болне кад се додирну, а болесник се осјећа сав ломан, немирно спава, не може ништа да једе, само му је жеђ повећана. Ватра и болест трају тако два, три, па и више дана, а затим ватра почне да попушта, болесник се при томе осјећа боље и убрзо сасвим оздравља, под предпоставком да не наиђе каква компликација.

Као што се види, то је једна врста гушобоље, у којој се на крајницима виде неке тачке и мрље. Сличне мрље виде се, међутим, на крајницама и у правој дифтерији и у шарлатини, па како лак није у стању да распозна те три болести једну од друге, то ће сваки родитељ добро урадити, ако одмах позове лекара, чим види да му се дијете разболело од крајника и да су се по њима појавиле сивкасте, жућкасте или бјеличасте прјеге и мрље. То је потребно нарочито онда, кад у вароши покрај таквих, неопасних крајника има и дифтерије и шарлатине.

У почетку је казано, да крајници трају неколико дана на прођу. Међутим, деси се неки пут, да крајник не прође тако на миру: ватра мјесто да попусти, постане послје неколико дана још јача, болови у гуши још већи, гутање још теже. То је крајник почео да гноји, унутра, у дубини. И болесник се онда пати и мучи и по осам и по десет дана још, док га болест не прође. Управо, болест прође тек онда, кад тај чир у крајњику лијено сазре и провали се напоље у уста.

Баш ове је јесени то гнојење врло често пошљедица крајника. А многи би се болесник вјероватно спасао те врло непријатне и врло болне компликације, кад би за времена енергично и рационално дезинфицирао своје крајнике.

лудни. Машина је већ свуда побједила ручни рад.

Колико је увећана и убрзана производња људска увођењем машина, и колико је увећан и убрзан људски саобраћај види се из ових података.

Извјезбани радник који израђује палидрвца, може за 8 сати радног времена израдити до 8000 палидрваца, или 1000 ком. на сат, а машина за исто вријеме изради 17 милијона комада. Дакле, док радник ручним радом изради три палидрвца машина изради 100 пуних кутија палидрваца.

Ручним радом вјешт радник може израдити око 150 цигарета за сат, а на машини у фабрикама израђује за минут 500 комада, или 30.000 цигарета за сат. Дакле, справљање цигарета иде 200 пута брже на машини но што се ручним радом може израдити.

Радник ручним радом може израдити за 10 сати рада 100 свијећа, а у фабрикама на машини се за то вријеме изради 7000 свијећа.

Цигларски радник изради ручним радом око 300 цигаља за сат, а машина израђује 3000 ком. на сат.

У нас штампарски радници у штампаријама још руком слажу слово по слово, а то је врло спори рад. У напреднијим земљама машина је и овај ручни рад замијенила машинским радом, и рачун показује да се на машини за одређено вријеме сложи толика количина слова, колико могу сложити 8 добрих

То је за родитеље још један разлог више, да на вријеме зову лекара кад им се дјеца пожале на гушобољу. Али ни тај није пошљедњи; има још један.

Осим тога гнојења може послје крајника наступити и многа друга рђава болест, као њихова компликација. Запаљење бубрега, гнојење у уву, реуматизам у зглобовима, запаљење срчане касе, запаљење грудне марамице, па најзад и опште, смртоносно тровање крви — све су то болести, које могу да наступе као директна пошљедица обичних крајника.

И ако ништа друго, а оно бар то треба да буде разлог за сваког родитеља, да своје обољело дијете и у крајницима стави под лекарску контролу.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Министарске вијести. Г. Јован Пламенац, министар унутрашних дјела, био је отпутовао у сриједу у Бар, одакле се синоћ повратио.

Из нашег позоришта. Народнo позориште Цетинског Радничког Друштва, као што смо јавили, давало је у прошлу недјељу у Зетском Дому позоришни комад: „Граничари“, од Фрајденрајха. Одазив грађанства није био онакав какав је требао да буде. — Представу је благоизволи посјетити Његово Краљев. Височанство Књаз Господар, који са великим интересовањем прати развитак и рад тог нашег вриједног друштва, понаособ на пољу позоришне умјетности, те се задржао до пошљедњег чина. На каси је пало 179 перпера.

Вечерас се даје „Обичан човјек“, комедија у 3 чина од Бранислава Ђ. Нушића, а сјутра у недјељу, даваће се: „Бој на Косову“, па ће онда настати одмор, због тога што ће Народна Скупштина отпочети свој рад у згради Зетског Дома. — Тамбураши, који ће извађати између чиновна одабране комаде на новим тамбурама, приказаће се вечерас први пут у својој, нарочито начињеној, новој униформи, те се препоручује грађанству да употријеби за сада ове двије прилике и у довољном броју посјети представе, како би улило вољу том нашем младом позоришту за даљи успјешнији рад.

Из уредништва. — Умољавају се како надлештва; тако и појединци, да све оно, што има ући у службеном и неслужбеном дијелу листа, шаљу непосредно редакцији, како би се према томе одредио простор истога. — Фактор Државне Штампарије, као и штампар, нијесу дужни примати ништа, што им уредништво не упутује.

Редакција се сада привремено налази у кући, у којој је Министарство Иностранних Дјела.

Промјена времена. — Иза великих киша и меког времена, наступила је нагло јака студен, коју нам је дошло први снијег, који је пао на Цетињу, ноћу између уторника и сриједи, те је настала била таква заледница, да је у четвртак варош оскудијевала неколико часова без воде. Јучер је пак освануо нови снијег, који је у крупним пахуљима падао цијели дан, али је јакота студени попустила.

слагача. Дакле, рад овај постао је 8 пута бржи.

Исти је такав напредак учињен и у погледу људског саобраћаја. Ако би ко хтио обићи око цијеле земље на колима или коњу, њему би за то требало 480 дана, рачунајући да се сваки дан пријеђе по 75 километара, т. ј. да се путује по 15 сати дневно, а жељезницом се тај пут пређе за 70 дана. То значи да је постигнута 7 пута већа брзина у путовању, или да је земљина кугла смањена 7 пута.

Војнички аутомобили, који су од скоро уведени, пренесе до 3000 килограма терета, а да се толики терет пренесе на обичним колима потребно је 5 до 6 кола, а кад се узме у рачун колико се при том добија још и времена, онда излази да један овакав аутомобил вриједи више но 10 колских запрега.

Правда налаже да се напомене и то, да су машине, које су донијеле велике напретке људству уопште узевши, довеле невољу радничкоме свијету, и зато се раднички свијет толико силно одупирао увођењу машина. Машине су довеле радника у много већу потчињеност према капиталистима, те је тиме створена већа могућност сопственика капитала за експлоатацију радника, а тиме је створено једно велико и значајно друштвено питање, које се већ вијековима рјешава, и још стоји неријешено, а то је ослобођење радничког свијета од потчињености према капитализму.

С. Р.

ТЕЛЕГРАМИ

Беч, 9. новембра. Код Санктпелтена, у доњој Аустрији, једна група радника, који су радили на жељезничком путу, била је прегажена возом, услед непажње. Осам је мртвих а тројица су рањена.

Лосангелос (у Калифорнији), 9. новембра. Пароброд „Saint Croix“, са посадом од 35 људи и 100 путника, потпуно је изгорио. Судбина посаде и путника до сада је непозната.

Цариград, 9. новембра. Турски лист „Икдам“, говорећи о намишљеном савезу између Бугарске, Србије и Црне Горе, каже, да Порта мора свим средствима спријечити остварење тога савеза, у коме Турска не узима никаквог удјела. Најважнији начин да се то спријечи, био би, да се Турска већ од сада осигура потпором Аустро-Угарске, којој једнако пријети тај савез. Такође и Грчка могла би, под условом да напусти своје тежње односно Крита, придружити се аустро-турском споразуму, пошто је експанзивност панславизма противна такођер грчким интересима.

Цариград, 10. новембра. Парламентат је усвојио питање у интерпелацији, упућеној министру иностраних дјела, какво становиште мисли заузети Турска у погледу балканске федерације, о којој говори штампа и да ли је тај савез наперен против Турске. Одговор на ту интерпелацију одређен је за идућу суботу.

Цариград, 11. новембра. Према једном телеграму из Дренице, Арнаути су спријечили француским инжењерима рад на проучавању трасе за јадранску жељезницу, те су се ови морали вратити у Приштину. — Штампа слиједи и даље неповољно критиковати балканску федерацију, која би могла бити наперена само против Турске. Турска ће се трудити, да та федерација остане производ маште.

Рим, 11. новембра. Министар краљевског двора, генерал Понцио Ваља, услед година старости, стављен је у стање мира, а мјесто њега именован је у истом својству Матиоли Пасквалини, савјетник легације.

Софија, 12. новембра. Поводом говора, које су држали у бугарском народном Собрању министри Паприков и Малинов, овдашњи турски посланик посјетио је Паприкова, те је затражио тачан текст тих говора, који ће му бити сјутра упућен. У владиним круговима непријатно су дирнути том ствари, која је проузроковала нови неспоразум између Бугарске и Турске. —

Биоград, 12. новембра. Влада је поднијела скупштини приједлог закона за нови зајам од 150 милиона. 50 милиона одређени су за нове жељезничке пруге, а 44 милиона за нова наоружања.

Краљ бугарски, на повратку из Ебентала, стићи ће овамо данас у 2¼ сата послје подна, те ће се упутити у конач, гдје ће остати до на вече као гост краљев. Вечерас ће пак продужити пут за Софију. — Та посјета има потпуно приватни карактер.

Петроград, 13. новембра. Бивши министар трговине, Тимирјазев, именован је управником царског двора.

Биоград, 13. новембра. Краљ бугарски стигао је у 2.40 сата послје подна, дочекан на станицу од Краља Петра, пријестолонашљедника, министра Миловановића и особља бугарског посланства. — Владари су се пољубили, те су се упутили у отвореној кочији у двор и то, по жељи Фердинандовој, улицом Карађорђевој и Књаз Михаиловој, мјесто директним путем, гдје је био постављен кордон жандара. — Фердинанд је био живо акламиран од многобројне публике. — Иза аудијенције Пашићеве, Фердинанд је узео чај у двору, гдје су били осим двају владара, пријестолонашљед-

ник Александар, Пашић, Миловановић, и посланик бугарски са војничким аташеом, те су се задржали заједно до 7 сати на вече и ако је полазак био одређен у 5 сати. Затим је Фердинанд испраћен до станице од краља, пријестолонашљедника Александра, Пашића и Миловановића, на које је Фердинанд држао серкл од неколико минута са Миловановићем, те је, загрљивши се с краљем Петром и пријестолонашљедником, наставио пут за Софију. У владиним круговима означавају ту посјету као чисто приватног карактера, која је имала нарочиту сврху, да Бугарска добије било у унутрашњости или евентуално на страни, нови зајам од 10 милиона за војничке потребе. — (то су нагађања бечког кор. биро-а. — Прим. ур.)

Цариград, 13. новембра. Бугарски посланик посјетио је министра спољних послова, изјавивши да влада бугарска држи до пријатељских одношаја турско-бугарских, жалећи за говоре које су држали у бугарском собрању Малинов и Паприков, у намјери да ти одношаји постану што срдачнији, ма да је то изазвало противно мишљење код турске владе. — Министарски савјет задовољио се тим разјашњењем те се на порти сматра да је сукоб повратат.

Беч, 13. новембра. Несар је наредио, да се свршетком новембра распусте летећа одјељења на граници Босне и Херцеговине, те се та мјера може сматрати доказом, да је ситуација у тим провинцијама консолидована. —

Софија, 13. новембра. Краљ Фердинанд стигао је јутрос.

Солун, 14. новембра. Бивши Султан, Абдул Хамид, већ од два дана не напушта постељу, због назеба. — Пошто је Абдул Хамид увјерен да је његов повратак у Цариград немогућ, постао је меланхоличан.

ОГЛАС

Буро М. Вукчевић с Цетиња пошљедњи пут јавио се својој породици назад двије године из Истрије мјеста Ичићи, гдје је био у служби код Д-р Пелда, а како се послје тога није ништа могло о њему дознати, то се моли сваки који би што о поменутом знао, да што прије о томе јави овом Министарству.

Бр. 1170. Из канцеларије Књ. Министарства Иностранних Дјела, 21. октобра 1909 год., на Цетињу. 3,3

ОГЛАС

Јанко, син Малише Нешкова Мандића из Вражегрмаца виђан је пошљедњи пут назад пола године у Будим-Пешти, а како се од тада ништа о њему не зна, то се моли сваки, који би о њему што знао, да што прије обавијести ово Министарство.

Бр. 2068. Из канцеларије Књ. Министарства Иностранних Дјела, од 6. новембра 1909 на Цетињу. 2,3

ОБЈАВА

Поштанско-телеграфском Одјељењу је потребно за поштанске штале: Вир, Бар и Улцињ за 1910 год. 499 квинтала зоби и 333 квинтала сијена, које ће се количине издавати према распореду одјељења, почињући од 1. јануара 1910 год.

Поштанско-телеграфска станица у Бару држаће за набавку горње фуражи у својој канцеларији јавну лицитацију на дан 22. новембра ове год.

Лицитанти морају положити кауцију од 2500 перпера у готову новцу или 4000 перпера у непокретности.

К бр. 8764 — 3052. Из Поштанско-Телеграфског Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела, 2. новембра 1909 год., Цетиње. 2,3

СТЈЕЧАЈ

Тражи се секундарни лекар при болници „Данило Г.“ на Цетињу са годишњом платом од 3000 перпера (три хиљаде перпера) и са станом, огријевом, освјетљењем и послугом у истој болници.

Молитељ мора познавати српски језик; мора бити осиноспособан за доктора цјелокупног лекарства на једном од признатих европских универзитета.

Молбе морају бити упућене Санитетском Одјељењу Министарства унутрашњих дјела, снабдевене потребним исправама.

Молитељ може добити подробнија обавјештења од Санитетског Одјељења.

Број 1220. из Санитетског Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела. 18. септембра 1909 год., Цетиње. 6,6

ИЗВОД

Статистике штета од града у Црној Гори за 1909 годину

ОБЛАСТ	КАПЕТАНИЈА	МЈЕСТО	Дан и мјесец кад је град падао		Простор штете		ШТЕТА		ПРИМЈЕДБА	
			Дан	Мјесец	РАЛА	Мо-тика	ПЕРПЕРА	ПР.		
Катунско-Ријечка	Цетињска	Бајице	5	септембар	500	—	4.000	—		
		Очиничи	5	"	20	—	200	—		
		Бјелоши	5	"	— ¹ / ₃	—	100	—		
	Цуцко-Њеклићска	Вучи До	3	јуни	44 ³ / ₄	—	660	—		
		Кућишта	3	"	78	—	1.158	—		
		Петров До	3	"	130	—	118	—		
	Његушка	Краљи До, Војковићи	3—4	"	167	—	2.000	—		
		Дуги До	3	"	113	—	1.695	—		
		Врба	4	"	200	—	3.000	—		
	" "	" "	Ераковићи	4	"	228 ³ / ₄	—	4.570	—	
			Копито	4	"	35	—	280	—	
			Раићевичи	4	"	200	—	2.400	—	
	" "	" "	Залази	4	јули	100	—	1.500	—	
			Доња Села	3	септембар	50	—	1.000	—	
			Руднице	21	јули	20	—	400	—	
Зетско-Брдска	" "	Горња Дражевина	4	јуни	150	—	500	—		
		Лешанска	11	августа	7	—	140	—		
		Подгоричка	10	"	—	400	1.000	—		
" "	" "	Ботун	18	јуни	360	—	1.000	—		
		Ботун	18	"	36	200	1.500	—		
		Дајбабе	28	јули	—	240	715	—		
Ниишићска	" "	Крусе	16	августа	200	—	9.500	—		
		Комарски Крајеви	16	"	200	—	3.351	—		
		Босача	16	"	85	—	4.506	—		
" "	" "	Припорац	15	јули	32	—	640	—		
		Прибранци	15	"	100	—	6.000	—		
		Зманица	21	јуни	20	—	350	—		
Морачко-Васојевићска	" "	Коњуси	21	"	140	—	5.619	90		
		Краљи	21	"	19	—	1.684	—		
		Моравчине	21	"	52	—	1.052	—		
" "	" "	Присоје, Салевићи	21	"	125	—	4.971	—		
		Слатина	21	"	127	—	2.940	—		
		Забрђе	21	јули	105	—	12.000	—		
" "	" "	Велика	9	"	21 ¹ / ₄ ¹ / ₈	—	220	—		
		Луге	21	"	23	—	240	—		
		Грчаница	8—21	"	52	—	1.480	—		
" "	" "	"	25	"	28	—	880	—		
		Свєра			3.768 ³ / ₄ ¹ / ₈	840	83.396	90		

ШКОЛА

ЗА

Финансијске и административне чиновнике

Овим се извјештавају сви ванредни ученици Школе за финансијске и административне чиновнике, да најдаље до 1. децембра т. г. пошаљу по *Периера 4/20* за Трг. Рачуницу од Д-р Ђ. Петковића, која је усвојена као наставно средство за предмет Трговачку и Политичку рачуницу.

По пријему новца, управа ће сваком ученику послати поменути уџбеник.

Бр. 133. Из канцеларије Управе Школе за финансијске и административне чиновнике, 10. новембра 1909. г., Цетиње. 1,3

ОГЛАС

Јавна продаја непокретности Ђура В. Цамовића из Косора (Куча) извршиће се у канцеларији потписатог суда дана први децембра т. г. у 10 сати прије подне. Виђи оглас у 45. броју „Гласа Црногорца“ од 15. октобра т. г. број 751. ех 1909, 149. 1908, 1909.

Број 751 ех 1909 149.
У Дољанима, 11. новембра 1909 г.
Капетански Суд
P.62 Бр.644. 1,1 капетан Кр. Ј. Ивановић.

ОГЛАС

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Пера Н. Врбице из Његуша, која је процијењена Перпера 556.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда.

За продају одређују се три рока: 12. децембра 1909 год. 12. јануара и 13. маја 1910 год у 9 сати прије подне.

На првом року непокретност се неће дати испод процијењене вредности, а на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вредности, на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Сваки лицентант дужан положиће јемство $10\frac{1}{2}\%$ процијењене вредности.

Позивају се сви они, који на ову непокретност имају какво реално право, као и они који имају право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:
Ораниче 1 рало $\frac{1}{8}$ у „Ђут“, које се састоји из 21 комадић земље. Ограничено са општинским комуном.

Број 639—1909—133.
Његуши, 6. новембра 1909 год.
Капетански Суд
P.149 бр.641 1,1 капетан Ђуро Врбица.

ОГЛАС

У смислу пресуде Књ. Великог Суда од 31. октобра 1907 г. број 72 ех 1906. V. 1905. 35.

Износи се на јавну продају доље описана непокретност Филипа Ј. Шоћа из Дубове, за измиру дуга, којега дугује његов син Марко Ф. Шоћ државној благајни.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда.

За продају одређују се три рока и то: 1. децембра 1909 г., 1. јануара 1910 и 1. маја 1909 г. у 9 сати пред подне.

На првом року непокретност неће се уступити испод процијењене вредности, а на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ од процијењене вредности, а на трећем уступиће се понудиоцу највеће цијене.

Сваки лицентант је дужан положиће јемство $10\frac{1}{2}\%$ од процијењене вредности.

Позивају се сви они, који имају на непокретност какво реално право и право прече купње, да се пријаве суду прије почетка прве продаје.

Опис непокретности:
I. Земља и окос око исте у „Ђетковину“ земље $\frac{1}{4}$ од рала; граници: од истока Мило Ј. Шоћ, од југа општ. пут, од запада и сјевера Кршо Ј. Шоћ. Прочијењена перп. 150.

II. Земља и гора у „Водицу“ земље $\frac{1}{4}$ од рала и окос око исте; граници: од истока Филип Николић Јоветић, од југа оп. пут, од запада Саво П. Шоћ, од сјевера Кршо Јоков Шоћ. Прочијењена перп. 250.

III. Земља у „Њиве“ $\frac{1}{4}$ од рала; граници: од истока оп. пут, од југа Филип М. Јоветић, од запада Мило Ј. Шоћ, од сјевера Марко Андрић Шоћ. Прочијењена перпера 200.

IV. Земља и гора у „Љубраве“ земље $\frac{3}{4}$ од рала и горе два листосјека; граници: од истока Јоко М. Шоћ, од југа Иво Ј. Шоћ, од запада Саво Ј. Шоћ, од сјевера Мило Ј. Шоћ. Прочијењена перпера 750.

V. Земља и гора у „Папрати“, земље рало $1\frac{2}{3}$ и гора два листосјека; граници: од истока Иво Р. Шоћ, од југа Мило Ј. Шоћ, од запада Иво Р. Шоћ, од сјевера Ђуро Д. Шоћ. Прочијењена перпера 1050.

Број 597 ех 1909. 10. 1908.
Љуботин, 4. новембра 1909.
Капетански Суд
P.342 бр.642 1,1 капетан ком. Н. Кусовац.

Приватни огласи

ОБЈАВА

Сагласно наређењу чл. 8., 9., 10., 20. и 25. Правилника варошких општина и чл. 18. Правилника о мјерама и мјерањима, потписата Управа даваће на јавнијем лиценцијам под закуп за 1910 год. — у даље означеним данима ове године:

а.) 11. децембра таксе на живо и коже, увознице и мјерачине;

б.) 15. децембра кланичне таксе;

в.) 18. децембра искључно право продаје монополираних артикала с правом на општинску бараку; и

г.) 22. децембра освјетљење вароши.

Лиценцијације ће се држати у канцеларији потписатог Управе од 8—12 прије и од 2—5 сати послје подне, и закупци ће се уступити понудиоцима најповољнијих цијена — разумије се, ако услови буду одговарали општинским интересима.

Они, који желе лиценцирати, могу се обратити потписатог Управи и прије дана лиценцијација као и на сами дан, гдје ће добити потребна детаљнија објашњења и услове.

Број 1389. В—1909—488.
Цетиње, 12. новембра 1909 год.
Управа Општине вароши Цетиња.
P.152 бр.647 1,2 председ. оф. Јокан Ивановић.

ПОЗИВ

Књ. Министарство Унутрашњих Дјела одобрило је и потврдило

ПРАВИЛА

Индустријског Акционарског Удружења

са сједиштем у Никшићу, те се на основу тога отвара упис на

I. коло од 2000 акција по 100 круна.

При упису полаже се по 1 круна на име уписнице и по 10 круна на име уплате од сваке акције. Ова ће се уплата рачунати за мјесец октобар т. г., а почевши од 1. новембра т. г. има се уплативати свака акција по 2 (двје) круне мјесечно до потпуне исплате.

ИЗВОД ИЗ ПРАВИЛА:

Чл. 2. Удружењу је циљ, да оснивајући и подижући резна индустријска подuzeћа унапређује индустрију у Црној Гори.

Чл. 3. Удружење у првом реду оснива фабрику за производњу буре (пива). Пивари је име „Пивара Требјеца“.

Подизање Пиваре извршиће се вјероватно у 1910 години.

Упис и уплата врши се у Никшићу у канцеларији Удружења а у осталим мјестима код повјереника:

У Цетињу: г. Вука Вулетича.
У Подгорици: г. Андрија Поповић, Саво Рогошић, Илија Мартиновић и Живо Лаиновић.

У Бару: г. Јоцо Петровић.
У Улцињу: г. кап. Филип Ђурашковић.
На Вир-Пазару: г. Мила Лекића Управника Царинарице.

На Дан-Граду: г. г. Филип Златичанин, Вељо Поповић, Митар Штуловић.

У Колашину: г. г. Ђорђевић В. Станић и Миран Ђукић.

На Горанско: г. Стево Добриловић.
На Велимљу: г. г. оф. Јевто Перовић и Владислав Михајловић.

На Грахову: г. г. Симо Ј. Ковачевић и Божо Самарџић.

На Жабљак: г. Јово Каљевић.
У Шавнику: г. Михаило Ђукиловић.

За Америку повјереници:
Г. Михајло В. Настаћ, Чикаго; г. Лука Лучић. Chisholm Mill и г. Васо Јовичић Павловић, Tradevel Alaska Box 53.

Новаца за уписницу и уплату акција из мјеста, где Удружење нема повјереника, ваља слати упутницом (International Money Order).

Никшић, 4. октобра 1909.
ПРИВРЕМЕНА УПРАВА
Индустријског Акцион. Удружења.
P.281 бр.629 2—10

ПОЗИВ

НА

УПИС III. КОЛА АКЦИЈА ПРВЕ НИКШИЋСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ

На основу ријешења IX редовне главне скупштине акционара Прве Никшићске Штедионице од 30. јануара 1909 год. отворен је од 2. фебруара 1909 год.

упис на III. коло од 2000 акција по 100 круна

При упису полаже се на име уписнице по 1 круна од сваке уписане акције. Уплата се врши степено у недељним обрцима по 50 пара недељно рачунајући од 1. јануара 1909 год.

Упис се врши сваког радног дана код Прве Никшићске Штедионице у Никшићу и њених филијала у Шавнику и Велимљу.

Уписницу и уплату треба слати поштанском упутницом или полагати за рачун штедионице мјесечним новчаним заводима.

Пошто је остао још врло мали број неуписаних акција, што се скреће пажња онима, који желе да постану штедионицки акционари, да се са уписом акција пожури.

Никшић, 30. јуна 1909 г.
Прва Никшићска Штедионица.
P. 140 Бр. 402 9,10

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Одлуком Господина заступника министра Просвјете и цркв. послова, од 1. јула 1909 године број 1917 одобрена је, и препоручује се за ученике наших основних школа књижица „Бачки Календар“ од господина Николе Рацковића учитеља.

„Бачком Календару“ цијена је 50 пара а може добити код потписатог издавача на Цетињу Учитељи и препродајци добијају 20% поуста и плаћену поштарину до последње поште.

Препоручујући се што већим наруџбинама остаје

Споштовањем

издавачка књижара
P.74 Бр.506 5,5 П. М. Калуђеровића.

ПРВА ЦРНОГОРСКА ПУТНИЧКА АГЕНЦИЈА

ВЛАСНИЦИ:

Раде С. Павићевић и Ђуро Срдов Секулић из Никшића из Цетиња

Имамо част јавити браћи Црногорцима да смо отворили Прву Црногорску путничку Агенцију у Њу-Јорку. — Примамо и отправљамо путнике.

Продајемо паробродске и жељезничке карте за сва мјеста свијета. Сви они путници, који овамо мисле путовати а желе добру службу — нека се обрате на нашу фирму; у стању смо их вазда братски дочекати, дати им добре напуге и помоћи их све што је могуће.

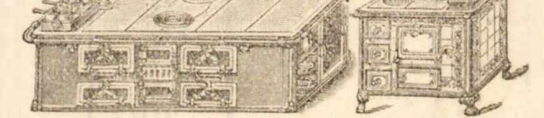
Такође, поседујемо властиту фабрику дувана под фирмом: America Evgorcau Tabacco Manufactory Co.

Наша адреса: Radevich and Sekulich 561—11—ave. New-York. Телефон 528 „Брајант“.

П.п. Бр. 525 5,13

МЕХАНИЧКО-ГВОЖЂАРСКА РАДИЈОНИЦА

ПЕТРА ДРЕЦУНА — ЦЕТИЊЕ

израђује најбоље врсте свију шпорета, пећи, комина, трумба за исте; такође добила је већу количину најбољих страних ШПОРЕТА — и продаје све врсте шиваћих машина под гаранцијом.

Цијене умјерене. — П.п. бр. 587 5,5

„ПРВА ДРУШТВЕНА ПИВАРА“

У НИКШИЋУ

основана 1896 год., а претворена у „Удругу“ 1908 довршила је радове Пиваре и снабјела исту са модерном машинеријом и прибором.

На главној годишњој скупштини од 10. ов. мј. удругари су ријешили, сагласно чл. 6 свог Правилника да „Удругу“ претворе у „Акционарско Друштво“. — Тога ради ријешено је, да се отвори упис на 2500 акција, свака по 100 перпера, које се имају уплатити према до сада уложеном капиталу, а остатак то потреби.

Садашњи „Управни Одбор“ израдиће правилник „Акционарског Друштва“ у најкраћем року и поднијети Књ. Министарству Унутрашњих Дјела на потврду.

Чим правилник буде потврђен одредиће се дан и сума, која се на име акција има уплатити. Упис акција почиње одмах.

Првјенство ће имати они, који се први пријаве на доље именоване повјеренике:

За Никшић: г. г. Вуко Кривокапић, Максим Јовановић, Мато Чопић.

За Подгорицу: Захарија Гвозденовић, Саво Рогошић, Саво Браћа Станић, Јован Голубовић, Ђорђе Радојковић.

За Колашин: Симо Марић, Ђорђе Станић, Павић Љешњак, Јово Новковић.

За Цетиње: Вуко Вукетић, Косто Лучић, Марко Гвозденовић, Ристо Биљановић, Марко Ђурчић.

За Д-Град: Спасо Гвозденовић, Стеван Парача, Вељо Поповић.

За Ријеку: Илија Шћеповић, Мило Чакић. Вир: кап. Ристо Бранковић, Мило Лекић.

Бар: кап. Боле Гвозденовић, оф. Саво Дабаковић, ком. Никола Вучинић, Нико Дебеља.

Улцињ: кап. Филип Ђурашковић. Андријевица: Илија Бошковић, Јован Шаровић. Шавник: Филип Бијељић, Ђорђе Црногорац, Ђуро Шћеповић.

Велимље: оф. Јевто Перовић, Алекса Шаkota. Вилусе: Тодор Булајић. Његуше: Станко Врбица. Грахово: Симо серд. Ковачевић.

P.240 бр.648 1,5 Прва Друштвена Пивара у Никшићу.

ОГЛАС

У магазину потписане Управе налазе се четири бале корама под ознаком С. С. № 2428/31 килограма 113, упућене од стране Његушке царинарице дана 25/10 тек. год. а на име С. Пејовића — Цетиње.

Како је овој Управи непознат поменути Пејовић, а будући истој није до данас нико пријавио по односном послу, то се овим позива прави власник горње количине корама, да се најдаље до 15. децембра тек. год. пријави потписаној Управи, са стварним документима на основу којих би могао, уз отплату царине и осталих трошкова, дићи више речене предмете. У противном, Управа ће са истима поступити у смислу другог одјељка, а у вези са 74-им чл. царинског закона.

К.броју 1239.

Цетиње, 12. нов. 1909 г.
Управа Цетињске Царинарице,
P.124 бр.650 1,2 управник П. Поповић.

Продајемо из слободне руке једно више имање све у један комад, које се налази уз присојну страну Горнице код Подгорице, а састоји се из 11 рала орачине првог нумера, 18 мотика уређеног винограда најбоље врсте, великог пригорка за пашњак, једне куће поземљуше у сред имања 18 лаката дуге од кланог зида са новим и јаким кровом, оред којом се налази простран обор суномеђом озидани. У близини куће биће ускоро израђена циментирана бистеријна од 5 метара дубљине и 5 метара ширине, а близу је и ријека Рибница.

Ово имање рачуна се у подгоричкој околини у најбоља, а дајемо га са 13000 перпера; нешто бисмо и причекали.

Подгорица.
Димитрије, Милутин Беговићи.
P. 109 бр. 651 1,3

Парастос у знак захвалности

Општинари општине Студеначке сматрајући за своју дужност, одржали су на дан 8-ог новембра ове године парастос у Студеначкој цркви за упокој душе † госпође КОСЕ суруге г. Јаша Менадовића, — а кћере г. војводе Ђура Петровића—Његоша, — у знак захвалности и осјећања на племениту покојницу, која је за свог живота, прошле 1908 године приложила цркви Студеначкој 26 икона у вриједности круна 600 те је тим иконама успостављен иконостас црквени.

Парастосу присуствовали су сви општинари. У име општинара и своје кмет Пеко Вукићевић.

P.82 бр.643 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег нигда непрежаљеног сина, односно брата и братанића

† СТАНКА В. ЛАЗОВИЋА

пошт. телеграф. чиновника

који се после своје дуготрајне неизљечиве болијести тек у почетку своје бујне младости у двадестог годишња свога живота пресели у вјечност 2-ог новембра 1909 године, а 3-ег истог у велебројни спровод би сахрањен.

Сматрамо за дужност овим путем изјавити своју благодарност господину доктору Радуловићу и свијема Књ. лекарима као неким и са стране, који се својски бијаху заузели да нашег покојника отргну из смртних чељести.

Неизмјерна пак хвала оној господи, који нама у великом броју јавише телеграфска саучешћа са чиме у много нашу тугу умањеше. Нека нама буде дозвољено од истих саучешника да изјавимо нарочиту благодарност начелнику пошта и телеграфа господину Јову Поповићу, који се у саучешћу онако дирљиво о нашем покојнику изрази.

Доживотно остајемо захвални господину управнику Митру Дрецуну, који са чиновницима овојесне п. т. станице положио диван вијенац на одар нашег покојника и у име своје и својих колега дирљивим са говором са покојником опрости.

Вјечита хвала грађанима вароши Подгорице од све три вјероисповједи — од обојега пола — који нашег покојника у болијести посјеђиваху, онако срдечно ожалише и у великој маси до вјечне куће допратише.

Пријатељски захваљујемо Пиперима, који на челу свога командира господина Милутина Вучинића дођоше покојника ожалише, нама своја саучешћа изјавише.

Такође захваљујемо Братоножићима, који у великом броју дођоше и покојника пријатељски оплакаше.

Хвала од срца нашој браћи Кучима, који на глас смрти нашег покојника похиташе у великим поворкама на челу својих старјешина дођоше те нашег покојника онако искрено и братски оплакаше и тијем нашу тугу олакшаху.

Хвала мјесном свештенству, који над покојником опјело извршише.

Још један пут нека је свакоме и свима наша доживотна хвала који нама ма којим путем изјавише своја саучешћа те нам у толико са тиме тугу ублажише.

Подгорица, 4. новембра 1909 г.
Ожалошћени: отац Вуко, мајка Новка, браћа: Никола, Томица, Миљан, сестре: Васа, Спаса, Анђа, стричеви: бригадир Велиша, командир Ђоко, са осталом родбином.

P.318 бр.649 1,1

ЈАВНА БЛАГОДНАРОСТ

Приликом сирти нашег никад непрежаљеног сина, брата и синовца,

† МИТРА РАЈОВИЋА

који се пресели у вјечност у Јужној Америци 16. септембра ове године, у најљепшем свијету своје младости у 22 години свога живота, сматрамо за најсветију дужност захвалити свијема онима Црногорцима, браћи Србима и Аустријанцима.

Особита хвала Чевјанима: Перу Ј. Николићу, Илији Ј. Николићу, Алекси М. Николићу, Марку М. Николићу, Саву Б. Николићу, Шујану П. Букановићу, Петку М. Мићуновићу, Ђорђији М. Мићуновићу, Драгу Н. Мићуновићу, Перу Б. Мићуновићу, Бошку Ј. Драшковићу, Илији М. Краљевићу, Милутину Б. Вукотићу, Видаку Г. Вукотићу, Јовану Г. Вукотићу, Стевану Т. Миловићу, Јакову Т. Миловићу.

Најскренија хвала Цуцама: Видаку В. Перовићу, Ђуру В. Перовићу, Марку В. Перовићу, Симу Б. Томановићу, Саву Б. Томановићу.

Такођер хвала Бјелици: Милу И. Мрваљевићу. Доживотна хвала Бришанима: Мићку М. Шурбатовићу, Симу Н. Мирјачићу.

Најтоплија хвала Брђанима: Мићу Б. Брајовићу, Крсту В. Брајовићу, Миши А. Лалевићу.

Такођер хвала Аустријанцима: Новици Ж. Радоичићу, Радовану Ш. Илићу, Милвану Ш. Илићу, Мату Ј. Илићу, Гаврилу В. Војиновићу.

Срдечна хвала Бошњацима: Јовану М. Папићу. Искрена хвала Херцеговцима: Јовану Б. Асановићу, Пауљу Б. Суљ. Хрвату, Јозу Ј. Етеровићу Далматину.

Брацка хвала Пјешивцима: Мирку Н. Мијушковићу, Митру Ж. Никчевићу, Богдану П. Бацковићу, Јовану Ж. Никчевићу, Мијајлу П. Бацковићу, Јанку М. Росандићу, Раку М. Лакчевићу, Радовану М. Бошковићу, Максиму Р. Радоичићу, Јовану Б. Марковићу, Милану Б. Марковићу, Ивану С. Новаковићу, Бошку С. Новаковићу, Радоју П. Новаковићу, Мату Ј. Новаковићу, Мијату М. Бањевићу, Богдану М. Бањевићу, Мић